

Amerikaanse Begraafplaats Margraten

Begraafplaats met monument

Sferbeeld in de mist

Een zee van witte kruisen tussen de bomen

Rijen graven in de natuur

De **Amerikaanse Begraafplaats Margraten**, in het Engels: **Netherlands American Cemetery and Memorial**, is een **Amerikaanse militaire begraafplaats** en monument ter nagedachtenis aan de overleden **Amerikaanse** soldaten ten tijde van de strijd in **Zuid-Limburg**, het

Ardennenoffensief en in het **Roergebied**, gedurende de **Tweede Wereldoorlog**. De begraafplaats is gelegen tussen de plaatsen **Margraten** en **Cadier en Keer**, aan de **N278**.

1 Geschiedenis

De begraafplaats is ontstaan tijdens de **Tweede Wereldoorlog**. In 1944 kreeg kapitein Shomon, toenmalig commandant van de **611th Graves Registration Company**, de opdracht om voor het Amerikaanse **Negende Leger** een plaats te vinden voor een begraafplaats.^[1] Er werden veel doden verwacht bij de opmars richting Berlijn, en men wilde geen slachtoffers begraven op vijandelijk grondgebied. Begin oktober 1944 diende hij zich aan bij het gemeentehuis van Margraten, dat op 13 september was bevrijd. Daar kreeg hij de beschikking over 30 hectare grond langs de rijksweg westelijk van de dorpskern. De grond werd door de Nederlandse overheid in bruikleen gegeven aan de Amerikanen. Het gebied werd verboden terrein voor burgers. In november begon de aanleg.

Voor de eerdere gebruikers van de grond, enkele tientallen boerengezinnen, kwam de aanleg onverwacht. Er was geen sprake van overleg. Soms was het mogelijk om de oogst van een perceel grond nog weg te halen voor het begraven begon, maar vaak ook niet. Het duurde jaren voor de benadeelden (zowel grondeigenaren als pachters) een vergoeding kregen.

Door het natte weer was de grond, vette **löss**, erg modderig, wat het werk erg moeilijk maakte. Rijdend materieel zakte weg in de modder, evenals de stenen en kiezel waarmee men probeerde de boel berijdbaar te maken. Het **172nd Engineer Combat Battalion** kreeg de taak om

een toegangsweg van de Rijksweg naar de begraafplaats aan te leggen, een afstand van 650 m. Men dacht eerst dat het een karwei was van 3 dagen voor 30 man. Uiteindelijk waren er vierhonderd man nodig. Zij maakten van aan elkaar vastgemaakte boomstammen een **knuppelweg** waarop nog kiezel moest worden gestort. Het duurde twee maanden voordat er een bruikbare toegangsweg was.

Voor de plaatselijke bevolking had de aanwezigheid van de Amerikanen enkele voordelen: zo konden gezinnen die last hadden van **vlooien DDT** gebruiken voor de bestrijding, en men kon via de soldaten goedkoop aan schoenen komen. Zeep, sigaretten, koffie, waspoeder en chocolade, verder nauwelijks verkrijgbaar, kreeg men ook van de soldaten, vaak in ruil voor wederdiensten zoals onderdak, koken en het herstellen of wassen van kleding. Er werden ook wel **lijkzakken** verwerkt tot overhemden, tafelkleden, jasschorten en gordijnen. De schaarste aan textiel was zodanig dat ook gebruikte lijkzakken werden hergebruikt.

De manschappen van het 611th GRC, die aan verschillende onderdelen van het Negende Leger waren toegevoegd, hadden als taak om na gevechten op het slagveld gegevens van de gesneuvelden te registreren en de doden op te halen. Die werden vervolgens naar verzamelpunten gebracht, van waaruit ze naar een centrale plaats gingen. Daarvandaan werden ze per vrachtwagen naar Margraten vervoerd. Dat was soms een reis van honderden kilometers.

Eenmaal in Margraten werden de lijken afgeladen, hetgeen niet altijd respectvol gebeurde. Daarna werden ze ontdaan van **munitie** en persoonlijke bezittingen, op de zgn. *stripping line*. Dat werd gedaan door de *960th Quartermaster Service Company* (260 man), vanaf midden december door de *3136th QSC*; die eenheden bestonden uit zwarte militairen. Zij deden ook het zware werk: het verplaatsen van de lijken en het graafwerk. Ook Duitse soldaten werden door hen begraven. Voor veel inwoners van Margraten waren deze Amerikanen de eerste zwarte mensen die zij in hun leven zagen.

De lijken werden zonder kist begraven; ze zouden immers later weer worden opgegraven. Ze werden, geheel gekleed, in matrashoezen of lijkzakken verpakt en zo begraven. Van de twee **identiteitsplaatjes** werd er een mee-begraven; het andere werd achterop het kruis of davidsster gespijkerd dat bij het graf hoorde.

Bij een te grote aanvoer van lijken (soms ruim 500 op een dag) werden deze begraven, soms pas na enkele dagen, samen met een glazen pot met daarin de papieren en bezittingen. Die werden dan later weer gebruikt voor identificatie en registratie. Bij grote drukte in maart 1945 werd ook hulp gezocht bij de lokale bevolking; de burgemeester J.J.E.H. Ronckers ging de huizen langs om mensen te mobiliseren. Zij dolven graven (normaal gesproken twee per persoon per werkdag) en droegen er de lijken naartoe. Als voorman en contactpersoon van de Nederlanders fungeerde Jan Silvius, bijgenaamd *Hollandse Jan*, die Engels had geleerd op de **wilde vaart**.

Ook Duitse krijgsgevangenen werkten op de begraafplaats; zij droegen zorg voor graven van Duitse gesneuvelden. Zij werden elke dag van **Hendrik-Kapelle** in België naar Margraten gereden en weer terug.

De begraafplaats in 1945

In januari 1945 werd het *Burger Comité Margraten USA Begraafplaats* opgericht door burgemeester Ronckers en pastoor Ramakers. Het comité zamelde geld in voor bloemen en **missen**, en trachtte een *Tourist House* op te richten dat goedkoop onderdak kan bieden aan bezoekers. Later organiseerde men ook de gravenadoptie. Daaraan werd met man en macht gewerkt met als resultaat dat voor de tweede Memorial Day, in mei 1946, alle graven geadopteerd werden. Er werd een speciale ambtenaar aangesteld ten behoeve van de enorme administratie van meer dan 40000 **systeemkaarten**. Dat bleef zo tot 1953.

Op **Memorial Day** 1945, op 30 mei, zag de begraafplaats er prachtig uit en commandant **William Hood Simpson** van het Negende Leger sprak die dag zijn waardering uit voor het verrichte werk.

Het 611th GRC van kapitein Shomon werd op 1 juli 1945 vervangen door het 603rd GRC (in Margraten werd in de jaren 1960 een straat naar Shomon genoemd). Zij vestigden hun hoofdkwartier in café-restaurant "De Fruitveiling".

Na het einde van de oorlog nam opperbevelhebber **Dwight D. Eisenhower** het besluit om alle tijdelijke begraafplaatsen in Duitsland te ruimen en de lijken te herbegraven in Margraten en **Henri-Chapelle**. De laatste herbegraving was op 30 maart 1946. Er lagen toen 17742 Amerikanen en 1026 overige geallieerden (waaronder ruim 700 Russen) begraven, en ook 3075 Duitsers (op een stuk terrein aan de Honthemse kant, dat van de rest was afgescheiden door een heg, en gemarkeerd met een bordje "Enemy dead"). Ook werd de begraafplaats verfraaid met paden, beplanting, een kapel (gebouwd door Duitse **krijgsgevangenen**) en een bezoekerscentrum. Op *Memorial Day* in die jaren waren veel schoolklassen aanwezig.

In 1947 werd de begraafplaats in Margraten, tot dan toe tijdelijk, aangewezen als permanente begraafplaats. Toen pas kon worden begonnen met de definitieve inrichting. Het ontwerp daarvoor werd gemaakt door architectenbureau *Shepley, Bulfinch, Richardson and Abbott* uit **Boston**; de **landschapsarchitectuur** werd verzorgd door *Clark, Rapuano and Halleran* uit **New York City**.

De niet-Amerikaanse doden werden verplaatst naar elders. De Russen werden herbegraven op de **Erebegraafplaats Amersfoort**. De Duitsers werden verplaatst naar de **Duitse militaire begraafplaats in Ysselsteyn**. Er kwamen ook graven bij: de Amerikaanse doden die begraven lagen op de **begraafplaats in Son** en in **Molenhoek** werden overgebracht naar Margraten. Het aantal graven kwam zo boven de 18000.

De begraafplaats in 1948

Eind 1948 werd begonnen met het opgraven van alle doden. Hieraan werkten veel lokale bewoners mee; het gebrek aan werkgelegenheid maakte het onaangename werk toch aantrekkelijk genoeg. Zij deden het graafwerk tot het stoffelijk overschot werd aangetroffen; daarna namen de Amerikanen het over. De doden werden naar een loods gebracht. Daar werden ze ontdaan van kleding en in een metalen kist gelegd, die van binnen met witte zijde was bekleed. Die kist werd in een houten transportkist geplaatst. De resten kleding werden verbrand.

Een groot deel, ruim 10000, werd gerepatriëerd naar de VS. Uiteindelijk kregen 8301 doden hun definitieve graf in Margraten. De kisten werden niet, zoals tot dan toe, in rechte lijnen geplaatst in vierkante vakken, maar in gebogen lijnen; daarmee kreeg de begraafplaats haar huidige waaivorm. Er werd per vak machinaal grond weggegraven, vervolgens werd er beton gestort. Daarop werden de doden geplaatst en ten slotte weer machinaal met grond bedekt. Vervolgens werd er gras gezaaid en werden de wit marmeren kruisen en davidsterren geplaatst (vastgezet in een betonnen band). Het werk werd voltooid in 1949. De

begraafplaats werd toen overgedragen aan de **American Battle Monuments Commission**.

Tussen 1950 en 1960 werd de begraafplaats verder verfinaid. De graven werden voorzien van witte marmeren kruisen en davidsterren. Er kwam een toren en nog enkele gebouwen. De “Walls of the Missing” zijn in deze periode gemaakt. De namen daarin zijn uitgehouwen door vier Duitsers.

Op 6 juni 1960 werd de begraafplaats officieel geopend door **koningin Juliana**.

Na de opening werd een deel van de Nederlanders ontslagen; een deel bleef in dienst voor onderhoudswerk, waaronder grasmaaien (het gras was als een biljartlaken) en snoeiwerk.

In 2002 werd het werk van het Burger Comité overgenomen door de nieuw opgerichte Stichting Adoptie Graven Amerikaanse Begraafplaats Margraten.

2 Herdenkingsplechtigheden

Koningin Beatrix en president Bush in 2005

Elk jaar op de zondag voor **Memorial Day** (de laatste maandag in mei) worden de doden herdacht. In 2011 vond de plechtigheid plaats op zondag 29 mei.^[2]

In 2005 woonde president **George W. Bush** een grote plechtige bijeenkomst bij. Dit was het voor het eerst dat een Amerikaanse president de begraafplaats bezocht. Ook op 24 mei 2009 was er een grote herdenking.^[3]

3 Beschrijving

De begraafplaats is ca. 26,5 hectare groot. De Nederlandse regering heeft de grond uit eerbied en dankbaarheid in eeuwigdurende bruikleen afgestaan aan de VS. Er liggen in totaal 8.301 Amerikanen begraven in evenveel graven. In één graf zijn twee onbekende soldaten begraven. Een graf is leeg. Het lichaam van PFC Joseph Fletcher Hill is op 28 april 2001 (na vele en langdurige verzoeken van zijn dochter) teruggebracht naar Amerika.

Er liggen buiten Margraten nog elf Amerikaanse militairen in Nederland begraven: acht in **Opijnen**, één op begraafplaats Rading in **Nieuw-Loosdrecht**, één op het oude protestantse kerkhof in het centrum van **Zoetermeer** en een slachtoffer van de **Vietnamoorlog** op begraafplaats **Rusthof** in **Leusden**.^[4]

De toegangsweg leidt naar de trappen van het *Ereplein*. Voor de toren en het gedenkteken in brons, een rouwende moeder, ligt een vijver, waarin het gedenkteken zich spiegelt. In de toren, ruim 30 meter hoog en van veraf te zien, bevinden zich een **kapel** en een **carillon**. Het bezoekerscentrum ligt aan de rechterkant van het plein. Links bevindt zich een soort museumkapel met drie grote landkaarten, uitgebeeld in **travertijn**, met beschrijvingen van de verrichtingen van het 1e Amerikaanse leger in de regio gedurende de Tweede Wereldoorlog.

Op de muren aan weerszijden van het Ereplein, de *Walls of the Missing*, staan de namen van 1722 Amerikaanse vermisten die hun leven gaven. Namen van vermisten die later zijn teruggevonden en geïdentificeerd zijn voorzien van een **rozet**.

Achter de toren bevindt zich de eigenlijke begraafplaats. Deze is verdeeld in zestien vakken (A t/m P), die onderling zijn gescheiden door een promenade en graspaden. De gevallen die er begraven werden, zijn in de dood gelijk. Officieren en soldaten liggen door elkaar en de witte kruisen op de graven zijn identiek. Alleen de zes ontvangers van een **Medal of Honor** hebben een afwijkend kruis en de joodse militairen hebben een gedenkteken met **davidster**.

De promenade, geflankeerd door bomen, leidt naar een vlaggenmast aan de achterzijde van de begraafplaats.

Voor al het groene kortgeknipte gras en het gebruik van spierwit materiaal (graven, het monument, stenen) geeft het een net en statig aanzien.

- Ingang begraafplaats
- Detail ingang
- Ereplein en toren
- Ereplein met vijver
- Herinneringsmuur
- Museumkapel met veldslagen
- Detail landkaart
- Wall of the missing

4 Beheer

Het beheer van de begraafplaats is in handen van de **American Battle Monuments Commission** (ABMC), een

Groen op de begraafplaats.

bureau van de Amerikaanse federale overheid. De dodenakker wordt door de Amerikanen zorgvuldig onderhouden. De plaats wordt druk bezocht door toeristen.

De begraafplaats is dagelijks geopend tussen 9.00 en 17.00 uur. Op slechts twee dagen in het jaar, 25 december en 1 januari, is de begraafplaats gesloten voor publiek bezoek. Wanneer de begraafplaats voor het publiek is geopend is er personeel aanwezig in het bezoekersgebouw. Dit personeel kan vragen beantwoorden en uitleg geven bij graven of het gedenkteken.

5 Vastlegging mondelinge geschiedenis

De Stichting Akkers van Margraten is in 2009 opgericht als vervolg op het *oral history*-project 'Akkers van Margraten', van de Samenwerkende Heemkunde Organisaties Margraten. De stichting wil herinneringen en verhalen, samen met documenten, foto's en ander beeldmateriaal de geschiedenis van de Amerikaanse begraafplaats in Margraten vastleggen en doorgeven. Dit heeft geresulteerd in uitgave van het boek *Van boerenakker tot soldatenkerkhof*.

6 Adopteren van graven

Sinds februari 1945 is het mogelijk om het graf te adopteren van een soldaat die begraven ligt op deze begraafplaats. De organisatie hiervan is in handen van de *Stichting Adoptie Graven Amerikaanse Begraafplaats Margraten*. Sinds 2008 is het ook mogelijk de naam van een vermiste soldaat op de *Walls of the Missing* te adopteren.

Anno 2013 zijn alle graven geadopteerd, mensen die in aanmerking willen komen voor een adoptatie worden op een wachtlijst geplaatst.

Een grafkruis

7 Lijst van begraven personen

Onderstaande personen die begraven liggen in Margraten hebben een artikel op Wikipedia:

- **Robert Cole** (1915-1944), luitenant-kolonel en ontvanger van de **Medal of Honor**
- **Terry S. Dewitt** (1917-1944), sergeant en ridder in de Militaire Willems-Orde
- **Joe Mann** (1922-1944), Private First Class en ontvanger van de **Medal of Honor**, op 8 juni 1949 herbegraven op Greenwood Memorial Terrace in Spokane in de staat Washington.

8 Zie ook

- Lijst van erevelden
- Lijst van militaire begraafplaatsen in Nederland
- Beschermingsprogramma Wederopbouw 1959-1965

9 Externe links

- [\(en\) Informatie ABMC over deze begraafplaats](#)
- [Stichting Adoptie Graven Amerikaanse Begraafplaats Margraten](#)
- [Fallen But Not Forgotten](#)
- [Website Stichting Akkers van Margraten](#)
- [Hemstreet & Prangl, het verhaal achter twee geadopteerde graven](#)

50° 49' 3" NB, 5° 48' 18" OL

10 Tekst-en beeldbronnen, medewerkers en licenties

10.1 Tekst

- **Amerikaanse Begraafplaats Margraten** *Bron:* https://nl.wikipedia.org/wiki/Amerikaanse_Begraafplaats_Margraten?oldid=46352651 *Bijdragers:* Deadstar, Paulbe, RobotE, Siebrand, Henk van Haandel, RobotMichiel1972, Ruud Habets, Bmonne, Onderwijsgek, Apden-cy, Eric Zwib, Tibor, Adnergje, Poldiri-nlwiki, Ivory, Mexicano, Haaftjlv, DennisPeeters, Kameraad Pjotr, Jvherlum, SieBot, Erwin85Bot, Wammes Waggel, Evert100, Nilfanion, CrazyPhunkbot, Timster, Japiot, Erwin85TBot, Vysotsky, Sebastiaan8989, Richardkiwi, Groucho-Bot, Iamthestig, Velocitas, SterkeBak, JanB46, Lucas-bot, MrBlueSky, Goudsbloem, Krinkle, RomaineBot, Condor3d, Kleon3, MrBlue-Bot, ErikvanB, Adoptant, Ouddorp, Lotje, Lourens Looijenga, Mannentje van alles, Spooks-nlwiki, Najra93, MartijnHo, Nietanoniem, Addbot, Godot13, Kukkie, Donalfredos, Kehpp, Wwikix en Anoniem: 15

10.2 Afbeeldingen

- **Bestand:A_bugler_blows_taps_at_the_close_of_Memorial_Day_service_at_Margraten_Cemetery,_Holland,_where_lie_thousands_of...-_NARA_-_531299.tif** *Bron:* https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/3/39/A_bugler_blows_taps_at_the_close_of_Memorial_Day_service_at_Margraten_Cemetery%2C_Holland%2C_where_lie_thousands_of...-_NARA_-_531299.tif *Licentie:* Public domain *Bijdragers:* U.S. National Archives and Records Administration *Oorspronkelijke artiest:* Onbekend of niet opgegeven
- **Bestand:Beatrix_and_Bush.jpg** *Bron:* https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/0/03/Beatrix_and_Bush.jpg *Licentie:* Public domain *Bijdragers:* whitehouse.gov, President Honors and Commemorates Veterans in the Netherlands *Oorspronkelijke artiest:* White House photo by Eric Draper
- **Bestand:Commons-logo.svg** *Bron:* <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/4/4a/Commons-logo.svg> *Licentie:* Public domain *Bijdragers:* This version created by Pumbaa, using a proper partial circle and SVG geometry features. (Former versions used to be slightly warped.) *Oorspronkelijke artiest:* SVG version was created by User:Grunt and cleaned up by 3247, based on the earlier PNG version, created by Reidab.
- **Bestand:De_mist_zorgde_voor_een_serene_rust.jpg** *Bron:* https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/8/80/De_mist_zorgde_voor_een_serene_rust.jpg *Licentie:* CC BY-SA 3.0 nl *Bijdragers:* Eigen werk *Oorspronkelijke artiest:* Peterreinders
- **Bestand:Flickr_-_Erfgoed_in_Beeld_-_Margraten,_Bevrijdingsmonument_Noorbeek_(1).jpg** *Bron:* https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/d/d1/Flickr_-_Erfgoed_in_Beeld_-_Margraten%2C_Bevrijdingsmonument_Noorbeek_%281%29.jpg *Licentie:* CC BY-SA 2.0 *Bijdragers:* Margraten, Bevrijdingsmonument Noorbeek *Oorspronkelijke artiest:* Erfgoed in Beeld
- **Bestand:Internet-web-browser.svg** *Bron:* <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/7/74/Internet-web-browser.svg> *Licentie:* Public domain *Bijdragers:* The Tango! Desktop Project *Oorspronkelijke artiest:* The people from the Tango! project
- **Bestand:Margraten,_Oorlogskerkhof03.jpg** *Bron:* https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/6/68/Margraten%2C_Oorlogskerkhof03.jpg *Licentie:* CC BY-SA 3.0 *Bijdragers:* Eigen werk *Oorspronkelijke artiest:* Kleon3
- **Bestand:Margraten,_Oorlogskerkhof08.jpg** *Bron:* https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/b/b5/Margraten%2C_Oorlogskerkhof08.jpg *Licentie:* CC BY-SA 3.0 *Bijdragers:* Eigen werk *Oorspronkelijke artiest:* Kleon3
- **Bestand:NET-Margraten-American_Cemetery_01.jpg** *Bron:* https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/d/de/NET-Margraten-American_Cemetery_01.jpg *Licentie:* CC BY-SA 3.0 *Bijdragers:* Eigen werk *Oorspronkelijke artiest:* Godot13
- **Bestand:Netherlands_American_Cemetery_and_Memorial-2571.jpg** *Bron:* https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/a/a4/Netherlands_American_Cemetery_and_Memorial-2571.jpg *Licentie:* CC BY-SA 4.0 *Bijdragers:* Eigen werk *Oorspronkelijke artiest:* Raimond Spekking
- **Bestand:Netherlands_American_Cemetery_and_Memorial20070505.JPG** *Bron:* https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/b/b6/Netherlands_American_Cemetery_and_Memorial20070505.JPG *Licentie:* CC-BY-SA-3.0 *Bijdragers:* Eigen werk *Oorspronkelijke artiest:* Poldi Rijke
- **Bestand:Portal_icon.svg** *Bron:* <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/c/c9/Portal.svg> *Licentie:* CC BY 2.5 *Bijdragers:*
 - Portal.svg*Oorspronkelijke artiest:* Portal.svg: Pepetps
- **Bestand:Walter_Wetzel_grave.jpg** *Bron:* https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/0/0a/Walter_Wetzel_grave.jpg *Licentie:* CC BY-SA 3.0 *Bijdragers:* Eigen werk *Oorspronkelijke artiest:* Wammes Waggel

10.3 Inhoudslicentie

- Creative Commons Attribution-Share Alike 3.0